

Na starohorních bžřídlicích v přírodní památce Jabloňka se daří teplomilným druhům rostlin

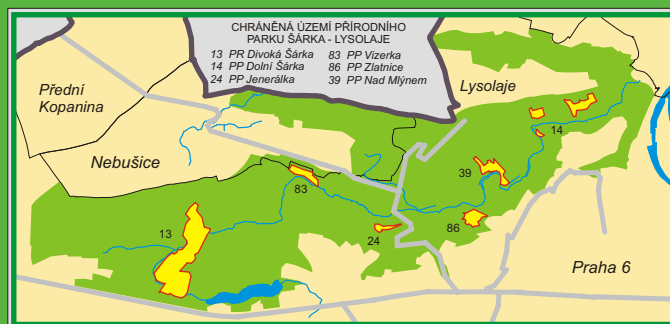
Dále po proudu Šáreckého potoka, tentokrát nad pravým břehem se rozkládá přírodní památka Zlatnice, ve které jsou chráněny zbytky přirozených lesostepních a vřesových společenstev. Z rostlin tu můžeme vidět bělozářku liliovitou, česnek viničný a prvosenku jarní. Z motýlů uvedme nápadného otakárka ovocného i fenyklového.

Území má význam i z hlediska prehistorie. Šárecká oblast byla trvale osídlena od nejstaršího pravěku. V blízkosti údolí Vltavy máme doklady o osídlení ze středního úseku starší doby kamenné. Mladopaleolitické sídliště byla zjištěno např. v cihelně na Jenerálce. Od mladší doby kamenné je zde trvale osídlení rolnické a pastevecké. Především Kozákova skála byla opevněným hradištěm v několika obdobích pravěku, zejména v době bronzové (kultura knovízská) i v době prvních Slovanů.

Zajímavostí je, že na Šáreckém potoce byla ještě v nedávné minulosti řada mlýnů, např. Čertův mlýn. Šárecké údolí představuje jedno z nejoblíbenějších rekreačních míst Pražanů. Park má jako území vhodné pro odborné přírodovědecké i krajinářské exkurze velký význam vědecký i rekreační a patří mezi přední pozoruhodnosti Prahy.

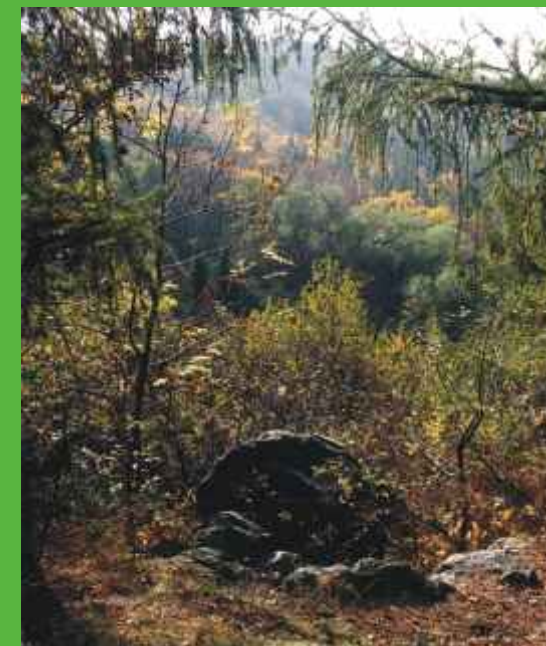
Skalni hřbet v přírodní památce Jenerálka

PŘÍRODNÍ PRAHY 4

PŘÍRODNÍ
PARK

ŠÁRKA-
LYSOLAJE

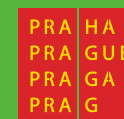
Zbytky přirozených lesostepních a vřesových společenstev v přírodní památce Zlatnice

Šárka -Lysolaje

Vyhlášen v roce 1990 na ploše 1 005 ha

Šárecký potok tvoří osu přírodního parku. Při jeho březích leží celá řada zvláště chráněných území počínaje Divokou Šárkou a konče Podbabskými skalami.

Ve svém celku představuje tento přírodní park pravděpodobně nejzachovalejší přírodní oblast Prahy (není narušena ani větší těžbou kamene) umožňující celodenní vycházku přírodními komplexy vlastně jen v malé vzdálenosti od centra Prahy.

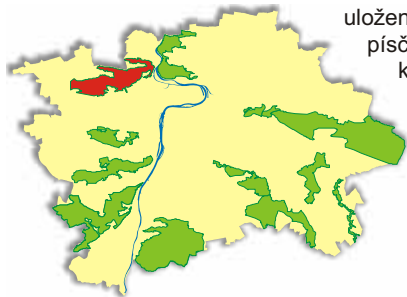
Letecký pohled na přírodní rezervaci Divoká Šárka, v popředí soutěska Džbánu

Šárecký potok tvoří osu přírodního parku. Při jeho březích leží celá řada zvláště chráněných území počínaje Divokou Šárkou a konče Podbabskými skalami

Ve svém celku představuje tento přírodní park pravděpodobně nejzachovalejší přírodní oblast Prahy (není narušena ani větší těžbou kamene) umožňující celodenní vycházku přírodními komplexy vlastně jen v malé vzdálenosti od centra Prahy.

Rozsáhlejší území se prostírá podél Šáreckého (Litovického) potoka od vodní nádrže Džbán po jeho ústí do Vltavy včetně Lysolažského údolí, strže Housle, lesnatých strání Hlásku nad Nebušicemi a dvojitého údolí spadajícího k východu směrem od okraje letiště. Jde o významnou přírodní partii na severozápadním okraji pražského území. Jádrem je poměrně hluboké údolí Šáreckého (Litovického) potoka ostře zaříznuté do pevných hornin mladších starohor kralupsko-zbraslavské skupiny. Kromě převažujících břidlic a drob zde vystupují v podobě mohutných skal mimořádně tvrdé buližníky. Při jižním okraji zasahují na území parku ordovické šárecké břidlice, těžené v cihelně na Jenerálce, a skalecké křemence, dobývané v zaniklém lomu nad koupalištěm Džbán. V nejvyšších polohách při horní hraně údolních zářezů vystupují téměř vodorovně

uložené druhohorní pískovce a písčité slínovce (opuky) svrchní křídy, názorně odkryté ve strži Housle u Lysolaj. Členitý terén s výchozy různých hornin, skalními stěnami s různou orientací a inverzními roklími podmiňuje bohatství půd i živé přírody, dnes chráněné v řadě maloplošných

chráněných území mezi nimiž vyniká přírodní rezervace Divoká Šárka a přírodní památka Housle. Z půd se uplatňují kambizemě, hnědozemě, méně i černozemě. Jádrem Divoké Šárky je soutěska v buližnicích zvaná Džbán, za níž po rozšířeném úseku v břidlicích následuje další soutěska mezi mohutnými skalami Dívčího skoku a Žabáku. Stěny Džbánu jsou obohaceny živinami z pravěkých hradišť na Šestákové a Kozákové skále, které soutěsku svírají. Nacházíme zde typickou květenu skalní stepi s hojnou tařicí skalní, česnekem chlumním, bělorozchodníkem skalním a skalníkem celokrajným. Na skalních hřebenech, kam se obohacený materiál nemohl dostat, rostou jen chudé vřesoviny s metličkou křivolakou.

Dřeviny jsou zastoupeny zakrslými duby, břízou bělokorou a jeřábem ptačím. Ještě v 19. století byla většina plochy parku bezlesá. Výjimkou bylo několik lesních porostů s ochuzeným bylinným patrem, např. Nebušický háj a porosty, tvořené dubohabřinami nebo porosty blíže poutního kostelíka Sv. Matěje. Velká část strání byla vypásána, a proto se na řadě míst vytvořila vřesoviště a teplomilná keřová a travnatá společenstva s řadou vzácných druhů. K nim patří např. křivavec český i koniklec luční český. Během času některé plochy zarostly přirozenou sukcesí, většina však byla uměle zalesněna, často však nevhodnými nebo cizími dřevinami, např. smrkem ztepilým, modřínem opadavým, borovicí lesní nebo trnovníkem akátem. Kdysi kosené, zčásti zamokřené údolní louky dnes zarůstají vysokou vegetací a na podmáčených místech, třeba nad Jenerálkou, se mění v rákosiny. Zejména horní část parku obklopující přírodní rezervaci Divoká Šárka je dnes upravena jako přírodní park a patří mezi krajinářsky nejatraktivnější okrsky pražského prostoru. Unikátními útvary z hlediska geomorfologie jsou soutěska Džbán a stržovitá rokle Housle, kde kdysi rostla i bohatá stepní flóra, dnes zachovaná již jen ve zbytcích.

Méně turisticky využívaná je další část Šáreckého údolí od Vizerky až k ústí Šáreckého potoka do Vltavy.

Také zde se však rozkládá několik maloplošných chráněných území, která jsou většinou tvořena poměrně příkrými výslunnými skalními srázy (přírodní památka Vizerka, Nad mlýnem a Dolní Šárka). Jsou zde chráněna teplomilná společenstva rostlin a bezobratlých živočichů. Z ptáků zde hnízdí např. budníček menší, slavík obecný, žluna šedá a krutihlav obecný.

Přírodní památka Vizerka se rozkládá na místě usedlosti, kde byla v minulosti vinice a sad. Strmá stráž později sloužila jako pastvina. Dnes jsou však stopy dřívějšího využívání území zastřeny a území pozvolna zarůstá. Z hlediska ochrany přírody jsou významná především společenstva skalních stepí, kostřavové trávníky a společenstva s chmerkem vytrvalým. Ze zajímavých rostlin můžeme uvést třemdavu bílou, růži galskou a řebříček sličný. Při entomologickém průzkumu byl zjištěn mj. vzácný střevlíček *Cymindis axillaris*, z motýlů žluťásek jižní. Z ptáků byli pozorováni pěnice pokrovní a ťuhýk šedý.

Trochu stranou od Šáreckého potoka leží přírodní památka Jenerálka, kterou tvoří výrazný skalní hřbet. Na jižním svahu jsou společenstva s chmerkem vytrvalým a kostřavové trávníky, na severním svahu pak lemová společenstva s kakostem krvavým a černýšová dubohabřina. Při entomologickém průzkumu byl zjištěn mj. modrásek krušinový. Z ptáků můžeme uvést pěnkavu obecnou, sýkoru koňadru a dokonce i slavíka obecného.

Skalní srázy v přírodní rezervaci Šárka budují starohorní horniny, především droby

